

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

WO-MASTER

M GEESTELIJKE VERZORGING

Tilburg University

ADVIESRAPPORT

29 JUNI 2023

Inhoud

1	Procedure NVAO	3
2	Nieuwe opleiding	4
	2.1 Algemene gegevens	4
	2.2 Profiel	4
	2.3 Panel	4
3	Oordeel	5
4	Sterke punten	6
5	Aanbevelingen	7
6	Beoordeling	8
	6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	8
	6.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	9
	6.3 Standaard 3: Toetsing	11
	6.4 Graad en CROHO-onderdeel	13
	6.5 Advies verlengde studieduur	13

1 Procedure NVAO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de beperkte toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	Tilburg University
Opleiding	wo-master M Geestelijke Verzorging
Varianten	Voltijd: Ja. Deeltijd: Ja. Duaal: Nee.
Graad	Master of Arts
Afstudeerrichtingen	n.v.t.
Locaties	Tilburg, Utrecht
Studieomvang	120 EC ²
CROHO³ onderdeel	Taal en Cultuur

2.2 Profiel

De nieuwe masteropleiding Geestelijke Verzorging van Tilburg University beoogt studenten op te leiden tot “academisch geschoolde professionals in de theologie die zich het beroep van geestelijk verzorger eigen hebben gemaakt”. Daarbij is uitdrukkelijk aandacht voor de drie aspecten van het beroep: academicus, theoloog en geestelijk verzorger. De opleiding heeft een katholieke signatuur. De opleiding omvat 120 EC en wordt aangeboden in een voltijdse en deeltijdse variant.

De opleiding wordt verzorgd door de Tilburg School of Catholic Theology (TST), een kleinschalige faculteit binnen de Tilburg University. Op dit moment verzorgt de TST de bacheloropleiding Theologie, de driejarige masteropleiding Theologie, de éénjarige masteropleiding Christianity and Society en de tweejarige masteropleiding Universitaire Lerarenopleiding Godsdienst. De nieuwe opleiding Geestelijke Verzorging komt in de plaats van het uitstroomprofiel Geestelijke Verzorging van de bestaande driejarige masteropleiding Theologie (180 EC). De bestaande masteropleiding Theologie kent twee uitstroomprofielen: ‘Geestelijke Verzorging’ en ‘Parochiepastoraat’. Voor het uitstroomprofiel Parochiepastoraat en in de context van de kerkelijke graden worden verschillende opleidingsonderdelen aangeboden die voor het beroep van geestelijk verzorger niet direct van belang zijn. Door deze onderdelen buiten beschouwing te laten, kan de nieuwe opleiding Geestelijke Verzorging binnen 120 EC worden vormgegeven. Ook is de nieuwe opleiding Geestelijke Verzorging inhoudelijk (eindtermen en curriculum) geheel herzien om beter aan te sluiten bij hedendaagse ontwikkelingen in het onderzoek naar en werkveld van geestelijke verzorging. Op deze manier wil de TST een meer toegankelijke opleiding bieden aan studenten die interesse hebben in het beroep van geestelijke verzorging.

2.3 Panel

Samenstelling

- Prof. dr. Hetty Zock (*voorzitter*), bijzonder hoogleraar levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. Hans Schaeffer, hoogleraar Praktische Theologie aan de Theologische Universiteit Kampen | Utrecht;
- Moritz Pfähler MA, geestelijk verzorger bij Reinier de Graaf Groep en voorzitter bij VGVZ (Vereniging van Geestelijk VerZorgers);
- Koen Wijsman MSc (*student-lid*), student MSc Geneeskunde aan de Universiteit Leiden, alumnus MSc Health Care Management aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Ondersteuning

Anne-Lise Kamphuis (secretaris)

Carina Schaafsma (NVAO beleidsmedewerker en procescoördinator)

Locatiebezoek

25 mei 2023 – locatie Tilburg School of Catholic Theology in Utrecht

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van M Geestelijke Verzorging van de Tilburg University. De opleiding voldoet aan de drie standaarden van het NVAO-kader voor de beperkte toetsing.

De nieuwe opleiding beoogt studenten op te leiden tot “academisch geschoolde professionals in de theologie die zich het beroep van geestelijk verzorger eigen hebben gemaakt”. Daarbij is er een duidelijke focus op de katholieke signatuur en kunnen studenten na deze opleiding een Rooms-Katholieke zending ontvangen. De opleiding richt zich ook op studenten die geestelijk verzorger willen worden en op een andere manier interesse hebben in de christelijke/katholieke theologie. Het panel is positief over het profiel van de nieuwe opleiding, dat goed doordacht is en sterk aansluit bij de behoeften en verwachtingen van het werkveld en potentiële studenten. De drie aspecten van het beroep die in het profiel benadrukt worden (academicus, theoloog en geestelijk verzorger) passen goed bij het werkveld en bij de TST. De opleiding is ingebed in een rijke onderzoeksomgeving binnen de faculteit.

De negen eindtermen van de opleiding zijn adequaat geformuleerd, passend bij het academische masterniveau. Ze zijn ook goed afgestemd op het werkveld en vakgebied. De eindtermen sluiten daarnaast aan bij de ontwikkelingen in de samenleving en het werkveld rond levensbeschouwelijke diversiteit, wat met name zichtbaar wordt in de aandacht voor reflectie op de eigen identiteit en het belang van dialoog.

Het curriculum is volgens het panel mooi en gedegen opgebouwd. Alle eindtermen komen duidelijk aan bod. Ook zijn de drie aspecten van geestelijke verzorging (academicus, theoloog, geestelijk verzorger) goed uitgewerkt in het curriculum. Het curriculum geeft blijk van een krachtige nadruk op levensbeschouwelijke identiteit in een interlevensbeschouwelijke context. De prominente plaats van onderzoek komt goed naar voren in de leerlijn ‘Onderzoek’. In de leerlijn ‘Identiteit en dialoog’ komen veel onderdelen van het werk van geestelijke verzorging aan bod, onder meer in de uitgebreide stage. De opleiding kent een gezamenlijk basisjaar met twee andere masteropleidingen van de TST. Een meerwaarde hiervan is dat studenten in aanraking komen met diverse beroepscontexten en achtergronden. Daarnaast vergroot het basisjaar de flexibiliteit, aangezien studenten in de beginfase van de opleiding relatief makkelijk kunnen overstappen naar een van de andere masteropleidingen.

Het onderwijs in de opleiding is vormgegeven met als uitgangspunt dat studenten gestimuleerd worden in hun eigen leerproces. Het panel waardeert de gevarieerde en interactieve werkvormen en de aandacht voor persoonlijke vorming en levensbeschouwelijke reflectie. Er is een sterke koppeling met de beroepspraktijk door het werken met (eigen) casussen, gastdocenten en bezoeken aan het werkveld. De toelatingsvoorwaarden zijn passend en goed doordacht. Het panel is onder de indruk van het enthousiaste en gemotiveerde docententeam. De docenten zijn zowel vakinhoudelijk als didactisch sterk. Het panel heeft ook veel waardering voor de intensieve samenwerking tussen docenten.

De toetsing is goed doordacht en stevig ingebed in het toetsbeleid van de faculteit en universiteit. In het toetsplan zijn de eindtermen duidelijk gerelateerd aan (de leerdoelen van) de cursussen. De opleiding hanteert een mooie diversiteit aan toetsvormen. De procedures rond de ontwikkeling en beoordeling van toetsen, waaronder het vier-ogenprincipe, dragen bij aan de validiteit en betrouwbaarheid van toetsing. De examencommissie en toetsborgingscommissie hebben een sterke positie en grondige werkwijze voor het borgen van de kwaliteit.

Het panel concludeert dat het profiel en de eindtermen van de opleiding passend zijn en goed zijn afgestemd op de eisen van het werkveld en vakgebied. De onderwijsleeromgeving is goed ingericht. De opleiding wordt verzorgd door een enthousiast en gekwalificeerd docententeam. De toetsing is goed vormgegeven en er zijn adequate procedures voor het borgen van de kwaliteit van toetsing en beoordeling. De examencommissie heeft een stevige rol in de kwaliteitsborging.

Standaard	Oordeel
1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
3. Toetsing	Voldoet
<i>Eindoordeel</i>	<i>positief</i>

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Profiel – Het profiel en de eindtermen van de opleiding zijn goed doordacht en sluiten sterk aan bij de behoeften en verwachtingen van het (katholieke) werkveld. De drie aspecten van de geestelijk verzorger (academicus, theoloog en geestelijk verzorger) zijn goed verwerkt in de gehele opleiding.
2. Onderzoek – De opleiding is ingebed in een rijke onderzoeksomgeving binnen de faculteit en in het curriculum wordt uitgebreid aandacht besteed aan geestelijke verzorging als onderzoeksgebied, door middel van de eigen onderzoekslijn Geestelijke Verzorging.
3. Levensbeschouwelijke identiteit – In de opleiding is veel aandacht voor reflectie op de eigen levensbeschouwelijke identiteit in de context van interlevensbeschouwelijke dialoog, door middel van de leerlijn 'Identiteit en dialoog'.
4. Verbinding met beroepspraktijk – Het curriculum kent een sterke verbinding met de beroepspraktijk, onder meer door de uitgebreide stage en de inzet van casuïstiek, gastdocenten en bezoeken aan het werkveld.
5. Docententeam – De docenten zijn enthousiast en zowel vakinhoudelijk als didactisch sterk. Binnen het docententeam wordt goed samengewerkt bij het ontwikkelen en verzorgen van het onderwijs.
6. Toetsing – Het toetsplan zit goed in elkaar. De opleiding zet een grote diversiteit aan toetsvormen in.
7. Examencommissie – De examencommissie heeft een stevige positie en hanteert een duidelijke en grondige werkwijze voor de borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Samenwerking – Breng het aspect van samenwerking nadrukkelijker naar voren in de eindtermen en geef het meer expliciete aandacht in het curriculum, aangezien samenwerken (zowel interlevensbeschouwelijk als interdisciplinair) een belangrijke vaardigheid is in de beroepscontext van geestelijke verzorging.
2. Eindwerk – Expliciteer in de documentatie dat het eindwerk van de opleiding bestaat uit de 'Stage' en de 'Masterthesis'.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Profiel

De nieuwe opleiding beoogt studenten op te leiden tot “academisch geschoolde professionals in de theologie die zich het beroep van geestelijk verzorger eigen hebben gemaakt”. De nieuwe tweejarige opleiding komt in de plaats van het uitstroomprofiel Geestelijke Verzorging van de bestaande driejarige masteropleiding Theologie van de TST. In het gesprek tijdens het locatiebezoek gaf het faculteitsbestuur aan dat de vraag vanuit het (katholieke) werkveld de aanleiding was om de nieuwe opleiding te ontwikkelen. Deze behoefte wordt onderstreept door de steunbetuiging van de aartsbisschop van Utrecht namens de Nederlandse Bisschoppenconferentie voor de inrichting van een tweejarige door de Rooms-Katholieke Kerk erkende academische masteropleiding tot geestelijk verzorger. Uit onderzoek onder studenten kwam naar voren dat er ook onder studenten behoefte is aan een tweejarige opleiding tot geestelijk verzorger. TST wil met de nieuwe opleiding beter aansluiten bij de behoeften van het werkveld van geestelijke verzorging en de toegankelijkheid voor studenten vergroten. De opleiding beoogt daarmee “dé route te worden voor toekomstig geestelijk verzorgers die een Rooms-Katholieke zending ambiëren en/of willen werken vanuit een katholieke signatuur”. De opleiding richt zich ook op studenten die geestelijk verzorger willen worden en op een andere manier interesse hebben in de christelijke/katholieke theologie. Afgestudeerden komen in aanmerking voor een eerste benoeming in de geestelijke verzorging en, indien gewenst, ook om de kerkelijke (katholieke) zending te ontvangen.

Het panel is positief over het profiel van de nieuwe opleiding, dat goed doordacht is en sterk aansluit bij de behoeften en verwachtingen van het werkveld en potentiële studenten. Het panel herkent de vraag naar academisch geschoolde geestelijk verzorgers in het veranderende, complexe beroep. Het werkveld is bij de ontwikkeling van de opleiding betrokken geweest, onder meer via de Raad van Advies van de faculteit. Daarnaast zijn ook de studenten betrokken geweest, zowel via formele gremia en functies (zoals de opleidingscommissie, faculteitsraad en student-assessor) als via informele gesprekken en inventarisaties onder studenten. De ontwikkeling van de nieuwe opleiding wordt ook duidelijk gesteund door het College van Bestuur en het faculteitsbestuur.

De opleiding is volgens het panel ingebed in een rijke onderzoeksomgeving, waaronder het Universiteit Centrum voor Geestelijke Verzorging (UCGV) en verschillende bijzondere leerstoelen verbonden aan de faculteit. De aansluiting van de opleiding op de onderzoekslijn Geestelijke Verzorging is uniek. Het profiel van de opleiding benadrukt drie aspecten van het beroep: academicus, theoloog en geestelijk verzorger. Het panel waardeert deze drieslag, die past bij het werkveld en bij de TST. De drieslag is volgens het panel mooi geïntegreerd verwerkt in de eindtermen (beoogde leerresultaten) van de opleiding.

Eindtermen

De opleiding heeft het profiel vertaald in negen eindtermen, rekening houdend met zowel de Beroepsstandaard Geestelijk Verzorger van de beroepsvereniging VGVZ (Vereniging van Geestelijk VerZorgers) als het domeinspecifieke referentiekader van het Disciplineoverlegorgaan Godgeleerdheid (DGO) en de Dublin descriptoren. De eerste eindterm is met name gericht op kennis en inzicht in de theologie en katholieke traditie op academisch niveau. De tweede eindterm heeft betrekking op het uitvoeren van onderzoek. De overige zeven eindtermen richten zich voornamelijk op de competenties die in de uitvoering van het beroep van geestelijk verzorger van belang zijn, zoals interactieve competenties, begeleiding bij geloofs- en zingevingsvragen, het voorgaan in liturgische vieringen, bezinning op ethische vragen, het verzorgen van scholing en training, het functioneren in verschillende organisatorische en maatschappelijke contexten, het vermogen om de eigen beroepsidentiteit te formuleren, levensbeschouwelijke reflectie en interlevensbeschouwelijke dialoog.

De eindtermen zijn volgens het panel adequaat geformuleerd, passend bij het academische masterniveau zoals beschreven in de Dublin descriptoren. Door de aansluiting bij de Beroepsstandaard Geestelijk Verzorger van de VGVZ en het domeinspecifiek referentiekader van het DGO zijn de eindtermen ook goed afgestemd op het werkveld en het (internationale) vakgebied. De eindtermen sluiten daarnaast aan bij de ontwikkelingen in de samenleving en het werkveld rond levensbeschouwelijke diversiteit, wat met name zichtbaar wordt in de aandacht voor reflectie op de eigen identiteit en het belang van dialoog.

Het panel vindt wel dat het aspect 'samenwerking' sterker naar voren mag komen in de eindtermen. Samenwerking is volgens het panel een zeer belangrijke competentie in het beroep van geestelijk verzorger. De beroepscontext vereist zowel interlevensbeschouwelijke als interdisciplinaire samenwerking. In het gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld werd dit beeld bevestigd. Het panel adviseert de opleiding daarom om het aspect van samenwerking binnen de beroepscontext nadrukkelijker en meer expliciet naar voren te laten komen in de eindtermen.

Conclusie

Het panel is van mening dat de opleiding een sterk profiel heeft, dat goed is afgestemd op de behoeften en verwachtingen van het werkveld en studenten. De eindtermen zijn adequaat geformuleerd, passend bij het academische masterniveau, en sluiten aan bij het werkveld en vakgebied.

6.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Curriculum

De opleiding wordt aangeboden in een tweejarige voltijdse variant en in een vierjarige deeltijdse variant. Het onderwijs wordt in het Nederlands verzorgd. Het curriculum omvat 120 EC en bestaat uit twee leerlijnen: 'Identiteit en dialoog' en 'Onderzoek'. In het curriculum is ruimte voor twee keuzevakken (totaal 12 EC). De leerlijn 'Identiteit en dialoog' bevat een 'Stage' van 18 EC met 'Supervisie' (3 EC) en de cursussen 'Ethische vraagstukken', 'Spiritualiteit en ritueel', 'Identiteit en diversiteit in dialoog', 'Godsdienstpedagogiek en -didactiek', 'Beroepsoriëntatie', 'Gedragscode geestelijke verzorging', 'Liturgiek en homiletiek' en 'Interlevensbeschouwelijke dialoog'. De leerlijn 'Onderzoek' bestaat uit de cursussen 'Religie in de laatmoderne context', 'Onderzoeksmethoden in de theologie', 'Pastorale begeleiding: Praktijk en reflectie' en 'Geestelijke verzorging en psychopathologie'. De leerlijn mondt uit in de 'Masterthesis' van 12 EC, voorafgegaan door het 'Thesisseminar' (3 EC) ter voorbereiding op het thesistraject. De meeste cursussen hebben een omvang van 6 EC.

Het curriculum is volgens het panel mooi en gedegen opgebouwd, waarbij alle eindtermen duidelijk aan bod komen. Het curriculum geeft volgens het panel blijk van een krachtige nadruk op identiteit in een interlevensbeschouwelijke context. Zo is er in de cursussen veel aandacht voor reflectie op de eigen levensbeschouwelijke identiteit en dialoog. De drie aspecten van geestelijke verzorging (academicus, theoloog, geestelijk verzorger) zijn goed uitgewerkt in het curriculum. Daarmee is in het curriculum uitgebreid aandacht voor zowel het wetenschappelijke kader van de theologie en de katholieke traditie als voor de beroepscompetenties van een geestelijk verzorger. Het panel vindt het wel belangrijk dat goed in de gaten wordt gehouden hoe de integratie tussen de drie aspecten vorm krijgt nadat de opleiding is gestart.

Het panel waardeert de indeling in de twee leerlijnen, wat structuur geeft aan het curriculum. Beide leerlijnen zijn goed vormgegeven. De uitgebreide aandacht voor onderzoek komt mooi tot uiting in de leerlijn 'Onderzoek', bijvoorbeeld in de 12 EC cursus 'Onderzoeksmethoden in de theologie'. Het panel waardeert dat onderzoek daarnaast verweven is in andere cursussen. De leerlijn 'Identiteit en dialoog' is volgens het panel sterk opgezet, waarbij veel onderdelen van het werk van geestelijke verzorging aan bod komen.

Dit komt onder andere naar voren in de grote omvang van de stage, wat goed aansluit bij de vraag van het werkveld. De stage vindt plaats in een organisatie waar geestelijk verzorgers werkzaam zijn, veelal binnen de zorg, defensie of justitie. De student doet in de stage onder andere ervaring op met organisatorische en beleidsmatige aspecten, individuele en groepsgewijze begeleiding van cliënten, het verzorgen van rituele activiteiten (zowel publiek als individueel) en educatieve/vormende activiteiten. In verschillende andere cursussen wordt gewerkt met opdrachten uit de stage, waardoor een mooie koppeling wordt gelegd tussen theorie en praktijk. Tijdens de stage wordt de student begeleid door de werkbegeleider, die werkzaam is op de stageplaats, en een supervisor vanuit de opleiding. Er is volgens het panel ruime aandacht voor begeleiding en reflectie, zoals bijvoorbeeld in de supervisie tijdens de stage. Een suggestie van het panel is om een meer doorlopende, cumulatieve reflectielijn te ontwikkelen, bijvoorbeeld in de vorm van een portfolio of een ontwikkelingsplan, waarbij studenten de inzichten uit eerdere cursussen 'meenemen' naar de volgende cursussen. In het gesprek met de examencommissie werd genoemd dat er op universiteitsbreed niveau ontwikkelingen zijn rond de opzet van een doorlopend portfolio in het kader van het Tilburg Educational Profile (TEP). Mogelijk kan daarbij worden aangesloten.

Het panel adviseert de opleiding om het aspect 'samenwerking' meer expliciete aandacht te geven in het curriculum. Samenwerken is een zeer belangrijke vaardigheid in de beroepscontext (zowel met andere geestelijk verzorgers als in multidisciplinaire teams). Het panel constateert dat de docenten veel samenwerking (hebben) laten zien in de ontwikkeling en het vormgeven van het onderwijs. Samenwerking komt echter nog niet sterk tot uitdrukking in de onderwijs- en toetsvormen van de cursussen. Het leren samenwerken kan in de opleiding volgens het panel nog sterker benadrukt worden.

Het eerste gedeelte van de opleiding wordt gezamenlijk met twee andere masteropleidingen van de TST ('Theologie' en 'Universitaire Lerarenopleiding Godsdienst') verzorgd: het zogenaamde 'basisjaar'. Dit betreft de eerste 48 EC uit het curriculum. Tijdens het locatiebezoek legde de opleiding uit dat hiervoor gekozen is omdat de drie opleidingen een gemeenschappelijke theologische basis hebben. Vanwege het kleinschalige karakter van de TST is het raadzaam om het onderwijs voor deze gedeelde basis gezamenlijk te verzorgen. Het gemeenschappelijke basisjaar vergroot bovendien de flexibiliteit voor studenten, aangezien zij hierdoor in de beginfase van de opleiding relatief makkelijk kunnen overstappen naar een van de andere masteropleidingen. Daarnaast vergroot de diversiteit binnen de studentenpopulatie het blikveld van de studenten. Het panel is positief over het gemeenschappelijke basisjaar en onderschrijft de meerwaarde ervan met betrekking tot de grotere flexibiliteit en de grotere diversiteit van de studentenpopulatie. Hierdoor kunnen studenten leren samenwerken met studenten met andere achtergronden en uitstroomrichtingen. Studenten komen in aanraking met diverse beroepscontexten, wat ook bijdraagt aan de beroepsoriëntatie van de studenten. Het panel is van mening dat er voldoende differentiatie is binnen het basisjaar, waardoor in het basisjaar voldoende inhoud aan bod komt die is toegespitst op het profiel van geestelijke verzorging. Een aandachtspunt is evenwel om dit goed te monitoren nadat de opleiding is gestart.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel met de opleiding gesproken over internationalisering. De opleiding legde uit dat internationalisering geen zwaartepunt is in de opleiding, omdat studenten primair worden opgeleid voor de Nederlandse beroepscontext. Wel is er veel aandacht voor internationale literatuur en internationaal onderzoek over geestelijke verzorging. Op het gebied van onderzoek zijn er in de faculteit verschillende internationale samenwerkingsverbanden. Omdat de opleiding sterk is ingebed in deze onderzoeksomgeving, komen studenten vanzelfsprekend in aanraking met het internationale onderzoek, waardoor studenten zicht krijgen op het internationale vakgebied. Het panel begrijpt de context van de opleiding en kan zich vinden in de keuzes van de opleiding met betrekking tot internationalisering.

Leeromgeving

Het panel is positief over de didactische benadering en leeromgeving van de opleiding. Het onderwijs in de opleiding is vormgegeven vanuit het uitgangspunt dat studenten gestimuleerd worden in hun eigen leerproces. Er wordt daarom gebruik gemaakt van activerende werk- en toetsvormen. Het panel waardeert de variatie in werkvormen en het interactieve karakter daarvan. De aandacht voor persoonlijke vorming en levensbeschouwelijke reflectie komt duidelijk naar voren. Daarnaast is er veel ruimte voor de inbreng van eigen casuïstiek. De koppeling met de beroepspraktijk wordt ook gelegd door het werken met casussen, gastdocenten

en bezoeken aan het werkveld. In de cursus Beroepsoriëntatie bezoeken studenten organisaties in verschillende beroepscontexten. Een suggestie van het panel is om dit type 'in situ' onderwijs nog verder te versterken.

Voor de digitale leeromgeving maakt de opleiding gebruik van Canvas. Tijdens het locatiebezoek heeft het panel een demonstratie van deze leeromgeving gekregen. Het panel vindt dat de digitale leeromgeving goed op orde is en dat studenten op transparante wijze geïnformeerd worden over de leerdoelen, inhoud en toetsing van de cursussen.

Toelating

Studenten die een academische bacheloropleiding Theologie, Religiewetenschappen of Humanistiek hebben afgerond, worden direct toegelaten tot de opleiding. Studenten met een ander academisch bachelordiploma zijn toelaatbaar na afronding van een premaster. De premaster omvat 60 EC en bestaat uit cursussen over verschillende onderdelen van de theologie en religiewetenschappen. Studenten die een hbo-bacheloropleiding Theologie hebben afgerond, moeten ook een premaster volgen. Deze premaster omvat 30 EC en is met name gericht op de wetenschappelijke benaderingswijze. Het panel is van mening dat de toelatingsvoorwaarden goed doordacht en passend zijn. Het premasterprogramma is volgens het panel adequaat vormgegeven.

Docententeam

Het beoogde docententeam bestaat uit 19 docenten. Tijdens het locatiebezoek heeft het panel met verschillende docenten gesproken. Het panel is onder de indruk van het enthousiaste en gemotiveerde docententeam. De docenten zijn zowel vakinhoudelijk als didactisch sterk. De faculteit hanteert een duidelijk professionaliseringsbeleid en de kwalificaties van de docenten zijn op orde. Vrijwel alle docenten zijn gepromoveerd. Bijna alle docenten hebben de Basiskwalificatie Onderwijs behaald, de recent aangestelde docenten zijn bezig die te behalen. Ook heeft een derde de Seniorekwalificatie Onderwijs behaald. Het panel is positief over het feit dat docenten zowel onderwijs geven als onderzoek doen. Deze tweebenigheid versterkt de verbinding van het onderwijs met onderzoek. Het panel heeft ook veel waardering voor de goede samenwerking tussen docenten. Uit de gesprekken blijkt dat docenten intensief hebben samengewerkt in de ontwikkeling van de opleiding en de afzonderlijke cursussen. Het verzorgen van het onderwijs binnen cursussen gebeurt ook in teamverband. Deze samenwerking is volgens het panel een zeer waardevol aspect van de leeromgeving, onder meer omdat het bijdraagt aan het leerproces van studenten op het vlak van levensbeschouwelijke identiteit en interlevensbeschouwelijke dialoog.

Conclusie

Het panel concludeert dat het curriculum goed is vormgegeven aan de hand van twee duidelijke leerlijnen. De aandacht voor identiteit en interlevensbeschouwelijke dialoog komt duidelijk naar voren. De onderwijsleeromgeving is goed ingericht, met een nadruk op interactieve werkvormen en veel ruimte voor casuïstiek. De verbinding met de beroepspraktijk is sterk. De toelatingscriteria zijn passend en goed doordacht. Het panel waardeert het enthousiaste docententeam, dat goed gekwalificeerd is en blijkt geeft van intensieve onderlinge samenwerking.

6.3 **Standaard 3: Toetsing**

De opleiding beschikt over een adequaat system van toetsing.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Toetsprogramma

Met betrekking tot toetsing sluit de opleiding aan bij het facultaire toetsbeleid, dat een uitwerking is van het universiteitsbrede toetsbeleid. De toetsing binnen de opleiding is uitgewerkt in het toetsplan. Het toetsplan bevat een tabel waarin de toetsvormen per cursus zijn aangegeven. De tabel laat ook de relatie tussen de eindtermen en de cursussen zien. De toetsing in de opleiding is volgens het panel goed doordacht en ingebed in het heldere toetsbeleid van de faculteit en de universiteit. Het panel waardeert de diversiteit aan toetsvormen die wordt ingezet, waaronder tentamens, papers, essays, werkstukken, presentaties, opdrachten, mondelinge toetsen, portfolio en casestudies. Ook binnen cursussen worden vaak meerdere toetsvormen ingezet. Uit het toetsplan blijkt bovendien dat de eindtermen in meerdere cursussen door middel van verschillende toetsvormen en door

verschillende examinatoren worden getoetst. Deze triangulatie draagt bij aan de validiteit en betrouwbaarheid van toetsing.

In het toetsplan is voor elke cursus een toetsspecificatietabel uitgewerkt. In deze tabel zijn de leerdoelen omschreven en hun relatie tot de eindtermen. De tabel maakt ook duidelijk op welk leerniveau de leerdoelen worden getoetst (naar de taxonomie van Bloom) en in welke verhouding (weging). Het panel is positief over deze gedetailleerde uitwerking van de toetsing per cursus.

Het panel constateert dat de opleiding een relatief groot aantal toetsen kent. In de gesprekken tijdens het locatiebezoek legde de opleiding uit dat bewust gekozen is voor meerdere toetsmomenten in cursussen, zodat de toetsdruk beter verspreid wordt over het semester. Het panel begrijpt deze aanpak en ziet dat die een gunstig effect heeft op de studeerbaarheid van de opleiding.

Tijdens het locatiebezoek is gesproken over het toetsen van samenwerking en groepswork, aangezien de opleiding alleen individuele toetsen kent. In de gesprekken legde de opleiding uit dat hiervoor gekozen is vanwege de nadelen van het beoordelen van groepswork (zoals meeliftgedrag). Studenten werken wel veel samen tijdens de opleiding. Dit aspect komt voornamelijk terug in formatieve toetsmomenten. Ook reflecteren studenten op de samenwerking als onderdeel van individuele verslagen. Daarnaast wordt samenwerking als vaardigheid expliciet beoordeeld in de stage. Het panel kan zich vinden in deze benadering.

Het panel is van mening dat de procedures rond beoordeling adequaat zijn ingericht. Voor elke toets wordt een beoordelingsvoorschrift (antwoordmodel/beoordelingscriteria) ontwikkeld. Bij de ontwikkeling van toetsen wordt het vier-ogenprincipe gehanteerd. Bij de beoordeling van de masterthesis worden altijd twee beoordelaars ingezet. Wanneer de beoordelaars niet tot overeenstemming kunnen komen of wanneer het gemiddeld voorlopig cijfer een 6,5 of lager is, wordt een derde beoordelaar ingezet. De examencommissie gaf in het gesprek aan dat er daarnaast kalibreersessies georganiseerd zullen worden, waarbij met meerdere docenten naar (de beoordeling van) eindwerken wordt gekeken. Ook bij de beoordeling van de stage zijn meerdere beoordelaars betrokken. De eindverantwoordelijkheid voor de beoordeling ligt bij de stagecoördinator, die de stage beoordeelt na de supervisor, de werkbegeleider en de bij de stage betrokken docenten gehoord te hebben.

Eindwerk

In de gesprekken tijdens het locatiebezoek gaf de opleiding aan dat het eindwerk van de opleiding bestaat uit de 'Stage' en de 'Masterthesis'. Samen dekken deze twee cursussen alle eindtermen af, zoals ook duidelijk wordt uit het toetsplan. In de masterthesis worden de eerste twee eindtermen (onderzoek en theologie op academisch niveau) afgetoetst, terwijl in de stage de nadruk ligt op de overige zeven eindtermen, die meer gericht zijn op het functioneren in de beroepscontext van geestelijke verzorging. Het panel vindt dat dit sterk is uitgewerkt en adviseert de opleiding om in de documentatie te expliciteren dat de 'Stage' en de 'Masterthesis' gezamenlijk het eindwerk vormen.

Examencommissie

De TST heeft één examencommissie voor alle opleidingen binnen de faculteit. De examencommissie heeft een deel van haar taken gedelegeerd aan de toetsborgingscommissie. Het panel heeft met beide commissies gesproken tijdens het locatiebezoek. Uit het gesprek blijkt dat de examencommissie betrokken is geweest bij de ontwikkeling van de opleiding. Zo heeft zij het toetsplan bestudeerd, waaronder de relatie tussen de eindtermen en de cursussen, de variatie in toetsing en spreiding van toetsmomenten, en hier advies over gegeven. De examencommissie zal het toetsplan jaarlijks bekijken. Na de start van de opleiding zal de toetsborgingscommissie de toetsing en beoordeling van cursussen achteraf op grondige wijze bekijken, samen met een toetsdeskundige. Ook zal de toetsborgingscommissie (steekproefsgewijs) eindwerken bestuderen. De bevindingen bespreekt de toetsborgingscommissie met de betrokken docenten in intervisiebijeenkomsten. Het panel heeft een positieve indruk van de examencommissie en toetsborgingscommissie. De commissies hebben volgens het panel een stevige positie binnen de faculteit en hanteren een duidelijke en grondige werkwijze, waardoor de kwaliteit van toetsing en beoordeling goed geborgd is.

Conclusie

Het panel concludeert dat de toetsing in de opleiding goed doordacht is en stevig is ingebed in het toetsbeleid van de faculteit en universiteit. In het toetsplan zijn de eindtermen duidelijk gerelateerd aan (de leerdoelen van) de cursussen. De opleiding hanteert een mooie diversiteit aan toetsvormen. De procedures rond de ontwikkeling en beoordeling van toetsen, waaronder het vier-ogenprincipe, dragen bij aan de validiteit en betrouwbaarheid van toetsing. De examencommissie en toetsborgingscommissie hebben een sterke positie en grondige werkwijze voor het borgen van de kwaliteit.

6.4 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Arts.
Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Taal en Cultuur.

6.5 Advies verlengde studieduur

De opleiding heeft een aanvraag voor verlenging van de reguliere studielast ingediend, aangezien de opleiding een omvang heeft van 120 EC in plaats van de reguliere 60 EC voor een academische masteropleiding. Het panel heeft deze aanvraag beoordeeld op basis van het 'Protocol verlenging reguliere studielast' uit maart 2022. Volgens dit protocol moet bij een aanvraag worden voldaan aan een van de volgende criteria:

- Is de grotere studielast noodzakelijk om het in internationaal perspectief gewenste eindniveau te behalen?
- Is de grotere studielast noodzakelijk om een eindniveau te behalen dat het beroepsdomein stelt?

Het panel concludeert dat het tweede criterium van toepassing is: de grotere studielast is noodzakelijk om het door het werkveld vereiste eindniveau te behalen. De Beroepsstandaard Geestelijk Verzorger van de VGZ en het domeinspecifieke referentiekader van het DGO vragen competenties op academisch masterniveau op diverse vlakken: onderzoek, theologie en beroepsvaardigheden als geestelijk verzorger. Deze uiteenlopende competenties kunnen volgens het panel niet in één jaar behaald worden. Ten eerste wordt het academische onderzoek steeds belangrijker in het huidige beroep van de geestelijk verzorger, die in diverse contexten werkt en ook interdisciplinair moet samenwerken. Ten tweede vereist het werk als geestelijk verzorger theologische vorming, waaronder reflectie op de eigen levensbeschouwelijke identiteit en de rol daarvan in een seculiere en levensbeschouwelijk diverse context. Om in aanmerking te komen voor een Rooms-Katholieke zending en/of te werken vanuit een katholieke signatuur is het noodzakelijk dat de theologie en katholieke traditie grondig aan bod komen. Ten derde moeten beroepscompetenties verworven worden die van essentieel belang zijn in het werk als geestelijk verzorger. Voor het verwerven van deze competenties is onder meer een uitgebreide stage van groot belang. Het panel is ervan overtuigd dat een studielast van 120 EC benodigd is om te kunnen voldoen aan deze eisen van het werkveld voor afgestudeerden in de geestelijke verzorging.

Afkortingen

DGO	Disciplineoverlegorgaan Godgeleerdheid
EC	European Credit
TST	Tilburg School of Catholic Theology
VGZ	Vereniging van Geestelijk VerZorgers

